

SOCIALTJÄNST- OCH ARBETSMARKNADS- FÖRVALTNINGEN

SOCIALTJÄNSTAVDELNINGEN FÖR ÖPPEN VERKSAMHET

TJÄNSTEUTLÅTANDE
DNR 3.2-0009/2009
SAN 2009-04-23
SID 1 (5)
2009-03-27

Handläggare: Nina Möрман Aldunge
Telefon: 508 25 006

Till
Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

Slutrapport från projektet "Användning av ASI på individ- och gruppnivå"

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden godkänner slutrapporten.
2. Rapporten överlämnas till Länsstyrelsen i Stockholms län.

Dag Helin

Rita Kahn

Sammanfattning

Stödteamet för män på Enheten för hemlösa har beviljats projektmedel från Länsstyrelsen i Stockholms län med 540 tkr till att utveckla socialtjänstens arbetsmetoder för att utreda, bedöma och följa upp insatserna för personer med missbruksproblem genom en evidensbaserad utredningsmetod, ASI (Addiction Severity Index). Arbetsmetoden har implementerats i utredningsarbetet och stödteamet för kvinnor använder numera också ASI. Material från ASI-intervjun har sammanställts och analyserats på gruppnivå. En mall för arbetsplaner som kan användas i klientarbetet har också utarbetats. Projektet avslutades 2008-08-31. En slutrapport har skrivits där arbetet under projekttiden beskrivs närmare.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Socialtjänstavdelningen för öppen verksamhet.

Bakgrund

Det finns ett stort behov av att utveckla socialtjänstens sätt att utreda, bedöma och följa upp beviljade insatser för personer med missbruksproblem och att i högre grad än hittills basera utredningsarbetet på empiriskt grundad kunskap. Stödteam för män har tidigare beviljats projektmedel från Länsstyrelsen i Stockholms län för att utveckla utrednings- och uppföljningsarbetet med hemlösa klienter med missbruksproblematik. I projektrapporten "Utredning och uppföljning i samarbete med klienten" från 2007 sammanfattades erfarenheterna från projektet som innebar att

- ett systematiskt sätt att utreda klienterna hade införts
- utredningsmaterialet utgjorde en bra grund för planering av insatser och uppföljning av klienterna
- arbetsalliansen med den enskilde klienten innebar ökad kunskap att arbeta med motivationsprocesser och
- utredningsmaterialet gav möjlighet att sammanställa statistik på gruppnivå.

Arbetsmetoder

De metoder som i huvudsak använts för att utredningsarbetet ska bli systematiskt och även medverka till att en arbetsallians skapas är *Addiction Severity Index* (ASI), som är en strukturerad utredningsteknik och *Motiverande Samtal* (MI), som är en samtalsmetodik och ett förhållningssätt. Båda metoderna är väl utprovade och adekvata.

Syftet med projektet

Syftet med projektet var att

- sammanställa och analysera material från ASI-intervjun på gruppnivå
- tillsammans med arbetsgruppen ta fram en mall för arbetsplan som är anpassad till ASI
- utveckla metoder för att kunna se vilka insatser klienten tagit del av efter grundintervjun
- analysera bortfallet på gruppnivå
- implementera ASI i övrig verksamhet inom Enheten för hemlösa som vänder sig till klienter med missbruksproblem såsom Stödteam för kvinnor samt
- utbilda och vara resurs samt extra stöd i ASI-användningen.

Kartläggning av klientgruppen utifrån ASI

Under projektåret har projektet fortsatt arbetet med att sammanställa och analysera material från ASI-grundintervju samt att återföra det till arbetsgruppen för diskussioner kring hur den nya kunskapen påverkar behovet av verksamhetsutveckling.

Genom att sammanställa material från ASI-intervjuerna på grupp nivå kan fördjupad kunskap om specifika klientgrupper tas fram. Genom att systematisk dokumentera klientgruppen med ASI Grundintervju när de aktualiseras, beskriva vilken/vilka insatser klienterna erhållit och därefter följa upp med en ny intervju (ASI Uppföljning) kan man få en uppfattning om vad de olika insatserna givit för resultat.

Genom att använda framtaget material på grupp nivå kan dels beskrivningar av klientgrupper göras dels kan jämförelser över tid göras. När jämförelse av nya klienter till Stödteam för män under perioderna september 2004 – augusti 2005 respektive juni 2007 – maj 2008 gjordes kunde ett antal skillnader noteras. Bland annat hade

- gruppens medelålder har sjunkit
- andelen svenskar har minskat något
- andelen arbetslösa har ökat
- den genomsnittliga skuldbördan har ökat
- andelen män med alkohol som huvuddrog har minskat medan andelen med narkotikamissbruk ökat
- andelen som saknar en nära vän har ökat
- andelen som har haft kontakt med psykiatrisk öppenvård har ökat.

I och med att Stödteamet för kvinnor numera använder ASI för att utreda sina klienter kan jämförelser mellan männens och kvinnornas situation också göras. Inledningsvis är materialet dock inte helt jämförbart eftersom urvalet är olika. Några påtagliga skillnader var dock att

- kvinnorna har betydligt sämre fysisk hälsa än männen
- fler kvinnor är smittade med hepatit C
- fler kvinnor än män har inte fullföljt grundskolan
- 44 % av kvinnorna jämfört med 24 % av männen har amfetamin som huvuddrog
- en mindre andel av kvinnorna har alkohol som huvuddrog
- männen uppger i högre grad att de är ensamma på fritiden samtidigt som männen har fler vänner än kvinnorna
- kvinnorna har större bekymmer än männen när det gäller den psykiska hälsan.

Arbetsplaner och behandlingsplanering utifrån ASI

Under ASI-intervjun går socialsekreterare och klient igenom sju olika livsområden (fysisk hälsa, arbete och försörjning, alkoholanvändning, narkotikaanvändning, rättsliga problem, familj och umgänge samt psykisk hälsa) och kartlägger problemområden och vilka hjälpbehov klienten har. Intervjuaren ska göra en samman-

fattade bedömning, presentera en hypotes om hur de olika områdena påverkar varandra och tillsammans med klienten formulera en *arbetsplan* utifrån klientens behov och förutsättningar med delmål och mer långsiktiga mål. Tillsammans med arbetsgruppen har en mall för arbetsplan utformats som kan användas i klientarbetet.

Vid en föreläsning gavs information om hur *behandlingsplanering* kan genomföras med ASI-intervjun som utgångspunkt genom att använda ASAM:s (American Society of Addiction Medicine) sex dimensioner för utvärdering. Med denna metod går handläggaren systematisk igenom informationen om klienten för att ta ställning till hur akut klientens behov av beroendevård är, om behandlingen kan ske i öppenvård eller om heldygnsvård är nödvändig samt vilken omfattning behandlingen bör ha. Detta görs för att kunna bedöma de akuta riskerna för överdosering/abstinens, fysiska problem och eventuella komplikationer, känslomässiga, beteendemässiga eller kognitiva problem och komplikationer, klientens motivation till förändring och klientens möjlighet till återhämtning.

Beskrivning av insatser

Då det i ASI-intervjun och det datorstöd som finns för ASI-användning helt saknas beskrivning av vilka insatser som kommit klienten till del under den tid som flutit mellan grundintervjun och uppföljningsintervjun har en *enkät* arbetats fram för att beskriva detta. 85 % av männen och 83 % av kvinnorna som gjort ASI-intervju har en utarbetad arbetsplan.

Implementering av ASI på kvinnoteamet

En annan viktig del har varit att implementera ASI på Stödteamet för kvinnor på Enheten för hemlösa. Eftersom teamet arbetar med kvinnor som har såväl missbruks- som psykiatrisk problematik har det varit svårt att ta ställning till vilket utredningsinstrument som ska användas. Teamet beslutade dock att använda ASI för de kvinnor som har missbruksproblem. De flesta på teamet kan dock genomföra både ASI- och DUR-utredningar (DUR= Dokumentation, utredning och resultat, används mest inom socialpsykiatri i Stockholm) i arbetet. Kvinnoteamet har fått stöd i det praktiska arbetet med intervjun samt hjälp att sammanställa materialet på gruppnivå för fortsatta diskussioner i arbetsgruppen. Under processens gång har handläggarna kunnat se olika för- och nackdelar med ASI-arbetet.

Utbildning och stöd under projektiden

Både Stödteamet för män och Stödteamet för kvinnor har deltagit i olika utbildningsinsatser för att utveckla arbetet med arbetsplaner utifrån ASI.

Bilaga

1. Slutrapport från projektet.